

بررسی تاثیر اندازه و پیچیدگی عملیات واحد تجاری بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی

مریم صالحی*^۱

علیرضا مومنی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۲/۰۶ تاریخ چاپ: ۱۳۹۹/۰۲/۱۷

چکیده

این تحقیق به بررسی نظری و تجربی پیرامون عوامل موثر بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می پردازد. از نظر هدف این پژوهش کاربردی بوده زیرا به بررسی روابط متغیرها در بازار اوراق بهادار می پردازد و در جهت تبیین روابط و ارائه پیشنهاداتی جهت ارتقاء کارایی بازار و حاکمیت شرکتی بهتر می باشد و از نظر ماهیت از نوع همبستگی است. در واقع هدف این نوع تحقیق، مطالعه حدود تغییرات یک متغیر با حدود تغییرات یک متغیر دیگر است. این پژوهش رویکردی قیاسی - استقرایی دارد و در میان انواع تحقیقات همبستگی جزء تحلیل های رگرسیونی می باشد. همچنین با توجه به اینکه داده های مورد استفاده در پژوهش حاضر اطلاعات واقعی و تاریخی است، آن را می توان از مردشور بهره این مملکت نوع پس رویدادی طبقه بندی کرد و جامعه آماری آن شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و دوره زمانی ۶ ساله از ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۷ می باشد. با توجه به محدودیت های تحقیق، تعداد ۹۶ شرکت در دوره زمانی مربوط انتخاب شد. همچنین با توجه به شیوه جمع آوری داده ها، تعداد داده های جمع آوری شده برای این پژوهش ۵۷۶ سال-شرکت می باشد. به منظور انجام آزمون فرضیات از روش داده های ترکیبی برای برآورد مدل و آزمون فرضیه ها استفاده شده است. با توجه به نتایج این آزمون ها، مدل اثرات ثابت در این تحقیق مورد استفاده قرار گرفت. بر این اساس در نهایت از نرم افزار Eviews8 برای تشخیص رابطه موجود بین متغیرها استفاده شد. نتایج آزمون فرضیات حاکی ارتباط مثبت و معنادار بین اندازه واحد تجاری و پیچیدگی عملیات واحد تجاری با تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی در شرکت های مورد مطالعه می باشد.

واژگان کلیدی

گزارش حسابرسی، اندازه واحد تجاری، پیچیدگی عملیات واحد تجاری

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه پیام نور تهران غرب، تهران، ایران (Aamin2301@yahoo.com)

^۲ استادیار گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور تهران غرب، تهران، ایران (Momeni50688@gmail.com)

مقدمه

یکی از مهمترین انگیزه های افراد برای سرمایه گذاری، کسب سود و ثروت است. ایجاد ارزش و افزایش ثروت سهامداران در بلندمدت از جمله مهمترین اهداف بنگاه های اقتصادی نیز به شمار می رود و افزایش ثروت تنها در نتیجه عملکرد مطلوب شرکت حاصل خواهد شد. هدف اصلی هر بنگاه اقتصادی ایجاد ارزش برای مالکان آن است. بطور یقین، هدف سرمایه گذاران از سرمایه گذاری در یک شرکت، کسب بازدهی متناسب با سرمایه گذاری انجام شده است. اگر شرکت یا سازمان در ایجاد ارزش موفق باشد، نه تنها سرمایه گذاران و افراد داخلی شرکت، بلکه در سطح وسیع تر، جامعه نیز از این ارزش منتفع می شود (کاشانی و رسائیان؛ ۱۳۸۶). حاکمیت شرکتی در سال های اخیر، نظر عده زیادی را به خود جلب کرده است. علت این امر توجه به سلامت اقتصادی جامعه و بطور اخص واحدهای تجاری است، به خصوص اینکه افزایش بیش از حد ثقل در شرکت ها و رسوایی های ناشی از کشف آن ها در دهه های اخیر نیاز به استفاده از ساز و کارهای نظام راهبری را بیش از پیش ضروری ساخته است.

استفاده کنندگان و ذینفعان صورتهای مالی جهت اتخاذ تصمیمات خود در مورد واحد تجاری نیازمند به اطلاعات با کیفیتی هستند و انتظار می رود که افشای اطلاعات با کیفیت توسط واحدهای تجاری با وجود یک واحد مستقل نظارتی به عنوان حسابرس میسر گردد. از آنجایی که سود گزارش شده دارای ارتباط مستقیمی با ارزشگذاری شرکت است، لذا در صورت دستکاری ارقام تعهدی مرتبط با آن و افشای این اطلاعات توسط واحد تجاری منجر به اتخاذ تصمیمات نادرست از سوی استفاده کنندگان صورتهای مالی و ارزشگذاری نادرست حقوق صاحبان سهام است.

افشای اطلاعات نقش اساسی در تصمیم گیری صحیح و آگاهانه ی گروه های مختلف به خصوص سرمایه گذاران دارد؛ اما واحدهای اقتصادی بدون فشارهای خارج سازمان و الزامات قانونی و حرفه ای، تمایلی به افشای کامل اطلاعات مالی ندارند. هدف حسابداری و گزارشگری مالی ایجاب می کند که اطلاعات مربوط، به گونه ای مناسب افشا شود و دسترسی به این اطلاعات برای همه ممکن باشد (دستگیر و بزازاده، ۱۳۸۲).

استاندارد حسابداری شماره ۲۲ ایران، تهیه صورتهای مالی میان دوره ای چه به صورت فشرده و چه به صورت کامل را در صورتی که به موقع و قابل اتکا باشد، مفید دانسته و بیان می دارد که این گزارش ها باید اطلاعات مفیدی را در رابطه با توان کسب سود، ایجاد جریان های نقدی، شرایط مالی و نقدینگی واحد تجاری برای استفاده کنندگان ارائه کند (لامتی، ۱۳۸۲).

از طرف دیگر، حسابداری به عنوان فرآیند تولید اطلاعات، باید اطلاعات قابل اتکایی در اختیار کاربران قرار دهد تا آنان را نسبت به وضعیت مالی و عملکرد واحد تجاری کاملاً آگاه و درنهایت بستر مناسبی را برای تصمیم گیری در اختیار آنان قرار دهد. برای اینکه اطلاعات قابل اتکا باشند نیز باید کامل بوده، بی طرفانه و محتاطانه و بیانی صادقانه و با رعایت رجحان محتوا بر شکل تهیه و ارائه شوند (اعتمادی و یار احمدی، ۱۳۸۲)

مسئله اساسی این تحقیق بررسی عوامل مؤثر بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار است تا بتوان درک سرمایه‌گذاران، مدیران و حساب‌رسان را از چگونگی تحت تأثیر قرار گرفتن کیفیت سود به وسیله زمان ارائه گزارش سود بالا برد، همچنین نتایج این تحقیق می‌تواند منجر به شفاف شدن این ارتباط شود.

مروری بر ادبیات تحقیق

گزارش حسابرسی

صورت‌های مالی حسابرسی شده به عنوان یکی از منابع قابل اتکا اطلاعات برای استفاده‌کنندگان محسوب می‌شود؛ اما این اطلاعات زمانی می‌تواند توسط استفاده‌کنندگان مورد استفاده قرار بگیرند که دارای مجموعه‌ای از ویژگی‌های کیفی باشند که یکی از این ویژگی‌ها به موقع بودن^۱ اطلاعات است و از آنجا که اطلاعات مالی نسبت به گذشت زمان بسیار حساس است و با مرور زمان ارزش و سودمندی خود را در تصمیم‌گیری‌ها از دست می‌دهد. بنابراین هر چه فاصله‌ی زمانی بین پایان سال مالی و تاریخ انتشار گزارش حسابرسی کوتاه‌تر شود ارزش اطلاعاتی آن بیشتر است. اسپرودو و همکاران^۲ (۲۰۰۸) بیان می‌دارند که به هنگام بودن اطلاعات ویژگی پشتیبانی‌کننده برای مربوط بودن اطلاعات است. اگر این اطلاعات برای تصمیم‌گیری دیر افشاء شود با وجود قابلیت اتکا و کامل بودن آن‌ها، برای عاملین اقتصادی بی-فایده است. به عقیده ولک و همکاران^۳ (۲۰۰۱)، بین به هنگام بودن اطلاعات با دیگر جنبه‌های مربوط بودن اطلاعات رابطه‌ی متضادی وجود دارد، به نحوی که بین این عامل کیفی و سایر ویژگی‌های کیفی مربوط بودن نوعی سازش وجود دارد. با توجه به اهمیت این موضوع کمیته استانداردهای بین‌المللی حسابداری^۴، به موقع بودن را در میان مشخصه‌های مهم اطلاعات مالی در گزارش‌هایش در سال ۱۹۸۹ گنجانده است.

تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی با عوامل مربوط به شرکت (نوع صنعت، وجود اقلام غیرعادی، سود خالص و نقاط ضعف موجود در سیستم کنترل داخلی) و عوامل مربوط به موسسه حسابرسی (اندازه موسسه حسابرسی، نوع حساب‌رس، حق‌الزحمه حسابرسی و تلاش حسابرسی) در ارتباط است (هارت و همکاران^۵، ۲۰۱۴). یکی دیگر از عواملی که می‌تواند تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی تحت تأثیر قرار دهد فرصت‌های سرمایه‌گذاری است.

به موقع بودن گزارشگری مالی یکی از مهم‌ترین ارکان کیفیت ارائه اطلاعات مالی شرکت‌ها است. عموماً انتشار گزارشات مالی سالانه قبل از اظهارنظر حساب‌رس مستقل صورت نمی‌گیرد. یکی از دلایل اصلی عنوان‌شده از سوی شرکت‌ها برای عدم انتشار گزارشات سالیانه نیاز به انجام حسابرسی است، به عبارت دیگر طولانی شدن زمان انتشار

¹ timlines

² Schroeder et al

³ Wolk et al

⁴ International accounting standard comiete

⁵ Hurrt et al.

گزارشات مالی و طولانی شدن عملیات حسابرسی درهم پیچیده شده‌اند و به صورت مترادف در ادبیات گزارشگری مالی به کار گرفته می‌شوند (ورمرت و همکاران^۶، ۱۹۹۷).

تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی به عنوان فاصله زمانی بین پایان سال مالی شرکت و تاریخ گزارش حسابرسی تعریف می‌شود و همچنین آن یکی از چندین متغیر خارجی قابل مشاهده از متغیرهای حسابرسی است که برای ارزیابی کارایی حسابرسی استفاده می‌شود (بامبر و همکاران^۷، ۱۹۹۳). همان طور که گفته شد تا زمانی که گزارش حسابرسی آماده نشود شرکت‌ها گزارش‌های مالی سالانه را منتشر نمی‌کنند؛ و این گزارش‌ها یکی از مهم‌ترین ابزارها برای تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری و همچنین شاخصی برای تعیین کارایی بازار است؛ بنابراین، درک عوامل مؤثر بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی ضروری است.

روش تحقیق

هدف و ماهیت تحقیق

این پژوهش از نظر هدف کاربردی است زیرا به بررسی روابط متغیرها در بازار اوراق بهادار می‌پردازد و در جهت تبیین روابط و ارائه پیشنهادهای جهت ارتقاء کارایی بازار و حاکمیت شرکتی بهتر می‌باشد و از نظر ماهیت از نوع همبستگی است. در واقع هدف این نوع تحقیق، مطالعه حدود تغییرات یک یا چند متغیر با حدود تغییرات یک یا چند متغیر دیگر است. این پژوهش رویکردی قیاسی - استقرایی دارد و در میان انواع تحقیقات همبستگی جزء تحلیل‌های رگرسیونی می‌باشد. همچنین با توجه به اینکه داده‌های مورد استفاده در پژوهش حاضر اطلاعات واقعی و تاریخی است، آن را می‌توان از نوع پس رویدادی طبقه بندی کرد. تحقیقات پس رویدادی (علی) پژوهش‌هایی هستند که در آن‌ها متغیر مستقل از پیش اتفاق افتاده است یا به هر دلیلی امکان اعمال متغیر مستقل در آن‌ها وجود ندارد. در پژوهش‌های علی پژوهشگر به دنبال کشف و بررسی روابط بین شرایط خاص و محل وقوع یک یا چند پدیده است. چون متغیر وابسته و مستقل هر دو در گذشته رخ داده‌اند، لذا این نوع پژوهش غیر آزمایشی را پژوهش پس رویدادی می‌نامند.

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه‌های تحقیق به صورت زیر هستند:

H₁: بین اندازه واحد تجاری و تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی ارتباط معناداری وجود دارد.

H₂: بین پیچیدگی عملیات واحد تجاری و تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی ارتباط معناداری وجود دارد.

متغیرهای تحقیق

متغیر وابسته

⁶ Wermert et al

⁷ Bamber et al

ARL: تاخیر در ارائه گزارش حسابرسی؛ در این پژوهش تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی عبارت است از فاصله بین پایان سال مال تا تاریخ امضای گزارش حسابرسی.

متغیرهای مستقل

$LSIZE_{it}$: اندازه واحد تجاری؛ عبارت است از لگاریتم طبیعی دارایی‌ها.

$COMPX_{it}$: پیچیدگی عملیات واحد تجاری؛ نسبت حسابهای دریافتی تجاری و موجودی مواد و کالا به مجموع دارایی‌ها.

متغیرهای کنترلی

اهرم مالی: نسبت مجموع بدهی‌ها به مجموع دارایی‌ها: (LEV)

$$LEV = \frac{\text{کل بدهی‌ها}}{\text{کل دارایی‌ها}}$$

بازده دارایی‌ها؛ نسبت سود خالص به مجموع دارایی‌ها: (ROA_{it})

$$\text{نرخ بازده سرمایه گذاری} = \frac{\text{سود خالص}}{\text{کل دارایی‌ها}}$$

جمع آوری داده‌ها

ابزارهای گردآوری اطلاعات

در این تحقیق گردآوری اطلاعات در دو مرحله انجام می‌شود: در مرحله اول برای تدوین مکانی نظری تحقیق از روش کتابخانه‌یی و در مرحله دوم، برای گردآوری داده‌های مورد نظر از ماهانه بورس، سایت‌های بورس، بانک مرکزی و نرم افزار اطلاعات مالی شرکت‌ها استفاده شده است.

۳/۵. جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری تحقیق کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۷ بوده و ۹۶ شرکت به عنوان نمونه انتخاب گردیدند.

نتایج

آمار توصیفی

جدول ۱. نتایج آمار توصیفی متغیرهای تحقیق را نشان داده شده است.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	علامت اختصاری متغیرهای تحقیق	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار
تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی	$RARL_{jt}$	۴/۲۷۴	۴/۳۷۰	۴/۹۹۰	۲/۴۸۰	۰/۴۱۳
اندازه واحد تجاری	$LSIZE_{jt}$	۱۱/۸۶۵	۱۱/۹۹۰	۱۷/۱۹۰	۶/۲۹۰	۱/۸۱۹
کمیته حسابرسی	$AUDCOM_{jt}$	۰/۷۸۱	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۴۱۳
پیچیدگی عملیات واحد تجاری	$COMPX_{jt}$	۰/۵۲۷	۰/۵۶۰	۰/۹۱۰	۰/۰۸۷	۰/۲۰۷
اهرم مالی	$LEVE_{jt}$	۰/۵۷۶	۰/۶۱۰	۲/۰۸۰	۰/۰۱۰	۰/۳۰۹
بازده دارایی‌ها	ROA_{jt}	۰/۶۲۲	۰/۵۵۰	۰/۹۰	-۰/۹۰۰	۰/۱۶۸

نتایج رگرسیون

جدول ۲. ضریب همبستگی بین متغیرهای تحقیق

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی	۱/۰۰۰								
اندازه واحد تجاری	۰/۳۶۵	۱/۰۰۰							
کمیته حسابرسی	۰/۱۹	۰/۰۸۹	۰/۲۲۷	۰/۱۷۸	۰/۱۴۰	۱/۰۰۰			
	۰	۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰			
	۰	۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰			
	۰	۰/۰۴۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰			
	۰	۰	۰	۰	۰	۰			

								۰	
		/۰۰۰	۰/۰۴۷	۰/۱۶۰	۰/۱۵۶	۰/۰۱۱	۰/۲۵۴	/۲۸۸	پیچیدگی عملیات واحد تجاری
		۱	-	-	-	-	۰/۰۰۰	/۰۰۰	
		-----	۰/۲۶۹	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۶		۰	
	/۰۰۰	/۰۵۵	۰/۱۳۶	۰/۱۱۸	۰/۲۵۰	۰/۱۱۸	۰/۲۱۳	/۱۹۶	اهرم مالی
	۱	۰	-	-	-	-	۰/۰۰۰	/۰۰۰	
	-----	/۲۰۴	۰/۰۰۱	۰/۰۰۶	۰/۰۰۰	۰/۰۰۶		۰	
/۰۰۰	/۲۰۰	/۱۴۳	۰/۱۰۰	۰/۲۳۶	۰/۳۴۰	۰/۰۵۶	۰/۲۵۱	/۲۷۰	بازده دارایی‌ها
۱	۰	۰	-	-	-	-	۰/۰۰۰	/۰۰۰	
-----	/۰۰۰	/۰۰۰	۰/۰۲۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۱۹۱		۰	

منبع: یافته‌های تحقیق

با توجه به جدول ۲، همانگونه که مشاهده می‌شود ضریب همبستگی متغیرهای تحقیق منطقی است که نشان دهنده وجود عدم همبستگی، در بین متغیرهای تحقیق است.

تجزیه و تحلیل نتایج

جدول ۳. نتایج حاصل از برآورد الگوی تحقیق

متغیر	علامت اختصاری متغیرهای تحقیق	ضریب متغیر	آماره T	سطح خطا
عرض از مبدأ	C	۵/۵۸۶	۲۴/۹۵۵	۰/۰۰۰
اندازه واحد تجاری	LSIZE _{jt}	۰/۰۱۳	۲/۳۷۳	۰/۰۱۸
کمیت حسابرسی	AUDCOM _{jt}	-۰/۰۵۷	-۲/۴۴۳	۰/۰۱۴
پیچیدگی عملیات واحد تجاری	COMPX _{jt}	۰/۲۰۷	۰/۰۸۴	۲/۴۵۶
اهرم مالی	LEVE _{jt}	۰/۰۳۱	۰/۹۲۸	۰/۳۵۳
بازده دارایی‌ها	ROA _{jt}	۰/۱۵۴	۲/۱۳۳	۰/۰۳۳
ضریب تعیین		۰/۸۲۶		

۰/۷۸۵	ضریب تعیین تعدیل شده
۱/۶۶۸	آماره‌ی دورین-واتسون
۲۰/۲۳۰	آماره‌ی F
۰/۰۰۰	احتمال آماره‌ی F

با توجه به نتایج قابل مشاهده در جدول ۳ و با توجه آماره‌ی F بدست آمده (۲۰/۲۳۰) و سطح خطای آن (۰/۰۰۰)، می‌توان ادعا کرد که در مجموع الگوی تحقیق از معناداری بالایی برخوردار است. همچنین، با توجه به ضریب تعیین تعدیل شده به دست آمده برای الگو که برابر ۰/۷۸۵ درصد است، می‌توان بیان کرد که در مجموع متغیرهای مستقل و کنترل تحقیق بیش از ۷۸ درصد تغییرات متغیر وابسته را توضیح می‌دهند.

نتیجه گیری

نتایج این تحقیق را می‌توان به شرح زیر بیان کرد:

۱. با توجه به نتایج آزمون آماری و مقدار همبستگی و مقدار معناداری مرتبط با آن افزایش اندازه واحد تجاری سبب افزایش تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی می‌شود. در نتیجه، این فرضیه در سطح اطمینان ۰/۹۵ مورد تأیید قرار می‌گیرد. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش حسن (۲۰۱۶) سازگار می‌باشد.
۲. با توجه به نتایج آزمون آماری و مقدار همبستگی و مقدار معناداری مرتبط با آن افزایش پیچیدگی عملیات واحد تجاری سبب افزایش تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی می‌شود. در نتیجه، این فرضیه در سطح اطمینان ۰/۹۵ مورد تأیید قرار می‌گیرد. نتایج این فرضیه با نتایج پژوهش حسن (۲۰۱۶) سازگار می‌باشد.

پیشنهاد‌های کاربردی

۱. پیشنهاد می‌شود که مدیران شرکت‌ها نظرات حسابرسان شرکت مادر را در انتخاب حسابرسان شرکت‌های فرعی متعلق به شرکت مادر مد نظر قرار دهند. با انجام این کار حسابرسان شرکت مادر می‌توانند مؤسسات حسابرسی را پیشنهاد دهند که بیش‌ترین اطمینان را به آن دارند. با این کار می‌توان زمان مورد انتظار برای بررسی کار حسابرسان شرکت‌های فرعی را به حداقل رسانید.
۲. پیشنهاد می‌شود که شرکت‌ها با به‌کارگیری سیستم‌های کنترل داخلی و سیستم حسابرسی داخلی قوی، در افزایش شفافیت گزارشگری مالی خود قدم بردارند.

پیشنهاد‌هایی برای تحقیق‌های آینده

با انجام هر تحقیق، راه به سوی مسیری جدید باز می‌شود و ادامه‌ی راه مستلزم انجام تحقیق‌های دیگری است؛ بنابراین، انجام تحقیق‌هایی به شرح زیر پیشنهاد می‌شود:

۱. بررسی ارتباط رابطه بین ویژگی‌های شرکت نظیر اندازه و چرخه عمر شرکت و تأخیر در ارائه گزارش

حسابرسی

۲. مدل های این پژوهش برای تمام صنایع عضو نمونه آماری به صورت یکجا برآورد شده‌اند. از اینرو پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی هر یک از مدل‌های این پژوهش برای صنایع مختلف به تفکیک برآورد شود.

۳. تأثیر اجزای تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی بر بازده سهام؛

محدودیت‌های تحقیق

- ۱- یکی از محدودیت‌های این تحقیق، ویژگی خاص تحقیق‌های نیمه تجربی مبنی بر عدم کنترل برخی عوامل مؤثر بر نتایج تحقیق از جمله تأثیر متغیرهایی چون عوامل اقتصادی، شرایط سیاسی، وضعیت اقتصاد جهانی و... است که خارج از دسترس محقق بوده و ممکن است بر نتایج تحقیق اثرگذار باشد.
- ۲- عدم تعدیل اقلام صورت‌های مالی به واسطه‌ی وجود تورم که ممکن است بر نتایج تحقیق مؤثر باشد.
- ۳- مستثنی کردن شرکت‌ها در صنایع مالی، بیمه و بانکداری، قدرت تعمیم‌پذیری این تحقیق را کاهش می‌دهد.

منابع

۱. احمد پور، احمد و احمدی، احمد، (۱۳۸۷)، "استفاده از ویژگی‌های کیفی اطلاعات در ارزیابی کیفیت سود شرکت‌ها"، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ش ۵۲.
۲. احمدپور، احمد و محمد کاشانی پور و محمدرضا شجاعی. (۱۳۸۹). «بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی بر هزینه تامین مالی از طریق بدهی»، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۶۲، صفحه ۱۷ تا ۳۲.
۳. احمدپور، احمد، عدیلی، مجتبی و عسکری فیروزجائی، احسان. (۱۳۸۸). "بررسی رابطه بین کیفیت افشا و عدم تقارن اطلاعاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". مجله بورس.
۴. ایزدی نیا، ناصر و رحیمی دستجردی، محسن. (۱۳۸۸). تاثیر ساختار سرمایه بر نرخ بازده سهام و درآمد هر سهم. تحقیقات حسابداری: پاییز ۱۳۸۸، دوره ۱، شماره ۳، از صفحه ۱۳۶ تا صفحه ۱۶۱.
۵. بطحائی، ع (۱۳۸۵). بررسی اثرات سرمایه‌های فکری بر عملکرد شرکت‌های تحت پوشش سازمان گسترش و نوسازی صنایع و معادن، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.
۶. پیندیک، رابرت و دانیل روبینفیلد (۱۳۷۰). الگوهای اقتصادسنجی و پیش‌بینی‌های اقتصادی. ترجمه و تألیف، محمد امین کیانیان، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها، چاپ اول.
۷. ثقفی علی، کردستانی غلامرضا. (۱۳۸۳). بررسی و تبیین رابطه بین کیفیت سود و واکنش بازار به تغییرات سود نقدی. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی: پاییز ۱۳۸۳، دوره ۱۱، شماره ۳۷، از صفحه ۵۱ تا صفحه ۷۲.
۸. حافظ نیا، محمد رضا (۱۳۸۵). مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، چاپ دوازدهم. سازمان مطالعه و تدوین کتب درسی علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، تهران.

۹. حافظ نیا، محمد رضا (۱۳۸۵). مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، چاپ دوازدهم. سازمان مطالعه و تدوین کتب درسی علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، تهران.

10. Aggarwal R., I. Erel, M. Ferreira and P. Matos, "Does Governance Travel around the World? Evidence from Institutional Investors," *Journal of Financial Economics*, Vol. 100, No. 1, 2011, pp. 154-181. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jfineco.2010.10.018>
11. Ahmad, R., & Kamarudin, K. (2003). Audit Delay and the Timeliness of Corporate Reporting: Malaysian Evidence. *Communication Hawaii International Conference* (p. evidence). West Oahu: University of Hawaii
12. Anand P. and Faseruk A. (۲۰۰۸). "A review of Accrual Accounting and Cash Flow Techniques for Use in Equity Valuation", *Management Research News*, Vol. ۳۱, No. ۶, pp. ۴۳۳-۴۱۸.
13. Anglin P., Edelstein R., Y. Gao and D. Tsang, "How Does Corporate Governance Affect the Quality of Investor Formation. The Curious Case of REITs," *Journal of Real Estate Research*, Vol. 33, No. 1, 2011, pp. 1-24.
14. Artiach, C. and P.M. Clarkson, (2010), Conservatism, Disclosure and the Cost of Equity Capital, <http://www.ssrn.com>
15. Ashton, R. A., Willingham, J. J., & Elliott, R. K. (1987). An Empirical Analysis of Audit Delay. *Journal of Accounting Research*, 25, 275-292.
16. Ashton, R. H., Graul, P. R., & Newton, J. D. (1989). Audit delay and the timeliness of corporate reporting. *Contemporary Accounting Research*, 5 (2), 657-673.
17. Bamber, E. M., Bamber, L. S., & Schoderbek, M. P. (1993). Audit structure and other determinants of ARL: An empirical analysis. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 12 (Spring), 1-23.
18. Barua, A (2006), " Using the FASB's qualitative characteristics in earning quality measurement ", ProQuest Information and Learning Company, UMI Number: 320814.
19. Basu, S. (1997). "The conservatism principle and the asymmetric timeliness of earnings". *Journal of Accounting and Economics*, 24, 3-37.
20. Berle, A. A. Jr. and Means, G. C. (1932). *The modern corporation and private property*. New York, NY: Macmillan.
21. Binder, J. J. "Measuring the Effects of Regulation with Stock Price Data," *The RAND Journal of Economics*, Vol. 16, 1985, pp. 167-183. <http://dx.doi.org/10.2307/2555408>
22. Blankley, A. I., Hurtt, D. N., & MacGregor, J. E. (2014). The relationship between audit report lags and future restatements. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 33(2), 27-57. <http://dx.doi.org/10.2308/ajpt-50667>. McGuire, S. T., Omer, T. C., & Wilde, J. H. (2014). Investment opportunity sets, operating uncertainty, and capital
23. Bushee B. J., M. E. Carter and J. Gerakos, "Institutional Investor Preferences for Corporate Governance Mechanisms," *Wharton School of Business Working Paper*, 2008, pp. 1-49.
24. Bushee, B. (1998). The influence of institutional investors on myopic R&D investment behavior. *The Accounting Review*, 73 (3): 305-333.

25. Cahan, S. F., Godfrey, J. M., Hamilton, J., & Jeter, D. C. (2008). Auditor specialization, auditor dominance, and audit fees: The role of investment opportunities. *The Accounting Review*, 83(6), 1393-1423. <http://dx.doi.org/10.2308/accr.2008.83.6.1393>
26. Carslaw, C., & Kaplan, S. E. (1991). An examination of audit delay: Further evidence from New Zealand. *Accounting and Business Research*, 22, 21-32.
27. Chang Y.-W., Chang R.-D. and J.-T. Wei, "The Effects of Corporate Governance Mechanisms on Investment Decisions," *Taiwan Academy of Management Journal*, Vol. 8, No. 2, 2008, pp. 1-16.
28. Chang, M., D'Anna, G., Watson, I., & Wee, M. (2006). "Do investor relations affect information asymmetry? Evidence from Australia". Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=947191>.
29. Chang, M., D'Anna, G., Watson, I., Wee, M. (2008). "Does Disclosure Quality via Investor Relations Affect Information Asymmetry?". *Australian Journal of Management*, Vol. 33, No. 2.
30. Chavez G. A. and Silva A. C., "Improved Corporate Governance: Market Reaction and Liquidity Implication," Instituto de Empresa Business School Working Paper, 2006, pp. 1-24. http://latienda.ie.edu/working_papers_economia/WP06-08.pdf
31. Chen. A. L, S.Lin and N.Strong, (2004), Accounting Conservatism and the Cost of Equity Capital: UK Evidence. *Managerial Finance*, 35(4):325-345.
32. Chung K. H. and Shen C. H.-H., "Corporate Governance and Market Reactions to Capital and R&D Investment Announcements," 2009. http://69.175.2.130/~finman/Reno/Papers/CorpGovCapexRnDInvst_Chung_Shen.pdf
33. Cohen, Daniel, 2003, Quality of financial reporting choice: Determinants and Economics consequences, working paper, Northwestern University.
34. Daniel K, Hirshleifer D, Subrahma yam AM, Investor Psychology and Security Market Under-and Overreactions. *The Journal of Finance* 1998:53, 1839-1885.
35. Daniel, 2003, Quality of financial reporting choice: Determinants and Economics consequences, working paper, Northwestern University.
36. Dechow, P.M., Sloan, R.G., & Sweeney, A. (1996). Causes and consequences of earnings manipulation: an analysis of firms subject to enforcement actions by the SEC. *Contemporary Accounting Research*, 13, 1-36.
37. Demsetz, H and K. Lehn (1985). The structure of corporate ownership: Causes and consequences. *Journal of Political Economy* 93: 1155-1177.
38. Dyer, J. C., & McHugh, A. J. (1975). The Timeliness of the Australian Annual Report. *Journal of Accounting Research*, 13, 204-219.

Investigating the effect of size and complexity of business unit operations on delays in submitting audit reports

Maryam Salehi^{*1}

Alireza Momeni²

Date of Receipt: 2020/04/25 Date of Issue: 2020/05/06

Abstract

This study provides a theoretical and experimental study of the factors affecting the delay in submitting the audit report of companies listed on the Tehran Stock Exchange. In terms of purpose, this research is useful because it examines the relationship between variables in the stock market and is better to explain the relationship and offer suggestions to improve market efficiency and corporate governance, and in terms of solidarity. In fact, the purpose of this type of research is to study the extent of changes in a variable compared to the changes in a variable. This research has a deductive-inductive approach and is one of the types of correlational research among regression analyzes. Also, considering that the data used in the present study is real and historical information, it can be classified as a post-event type and its statistical population is the companies listed on the Tehran Stock Exchange and the 6-year period from 1392 to 1397. Due to the limitations of the research, 96 companies were selected in the relevant time period. Also, according to the method of data collection, the number of data collected for this study is 576 years-company. In order to perform the hypothesis test, the combined data method has been used to estimate the model and test the hypotheses. Based on the results of these tests, the fixed effects model was used in this study. Based on this, Eviews8 software was finally used to identify the relationship between the variables. The result of the hypothesis test is a positive and significant relationship between the size of the business unit and the complexity of the business unit operation with delays in providing audit reports in the companies.

Keywords

Audit Report, Business Unit Size, Complexity of Business Unit Operations

¹ Assistant Professor, Department of Management and Accounting, Roozbeh Higher Education Institute, Zanjan, Iran (mahsa.mosalla@yahoo.com)

² Assistant Professor, Department of Management and Accounting, Zanjan University, Zanjan, Iran (r.pirayesh@znu.ac.ir)

³ M.Sc. Student of Financial Management, Roozbeh Higher Education Institute, Zanjan, Iran (*Corresponding Author: saeid.mozaffari63@gmail.com)